

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการ  
บริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะ  
พื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจ  
ของครูและคุณภาพการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน  
: การวิเคราะห์งานวิจัยแบบเมตต้า

ธารณี ดวงจันทร์ทิพย์\*

---

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความ  
สามารถและความดีไปพร้อม ๆ กันคุณลักษณะดังกล่าวจะส่งผลถึงคุณภาพและประสิทธิภาพ  
ทางการศึกษาและสิ่งที ี่ให้เห็นถึงคุณภาพทางการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่ง คือผล

---

\* นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการวัดผลการศึกษา รุ่นที่ 1 (พ.ศ. 2532)  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

สัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น นักการศึกษาและนักจิตวิทยาจึงพยายามศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาของบลูม โทมัสและมาคัส (Bloom, Thomas and Maduas) ในปี ค.ศ. 1971 ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถด้านการรับรู้ การคิด คุณลักษณะด้านอารมณ์ และจิตใจของผู้เรียน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 65 และคุณภาพการสอนของ ครูมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 25 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10 เป็นตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลน้อยมาก นอกจากนี้จากการสังเคราะห์งานวิจัยของยูคิ บุญยศรีสวัสดิ์ เมื่อปี พ.ศ. 2529 ซึ่งสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้าน คือ สมรรถภาพสมอง ความถนัดทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารของโรงเรียน และการศึกษาของบิดามารดาพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้านนั้น

สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 25 และองค์ประกอบอื่น ๆ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อีก ร้อยละ

75

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการวิเคราะห์งานวิจัยแบบเมตต้า ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ผสมผสานงานวิจัยที่มีระบบและมีประสิทธิภาพกว่าวิธีอื่น ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตามแนวคิดของสคิมท์ ฮันเตอร์ (Schmidt-Hunter) มาทำการผสมผสานงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจของครูและคุณภาพการสอน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักการศึกษา นักจิตวิทยาและผู้สนใจในการนำข้อสรุปนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการค้นหาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป

## ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจ ของครู และคุณภาพของการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถมศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ยระหว่างความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจของครู และคุณภาพการสอน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถมศึกษาเมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศ

## สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจของครู และคุณภาพการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถมศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวก

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ยระหว่างความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจของครู และคุณภาพการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถมศึกษาเมื่อจำแนกตามตัวแปร  
เพศมีค่าแตกต่างกัน

## งานวิจัยที่ใช้ในการศึกษา

งานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ งานวิจัยระดับการศึกษามหาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2522 ถึงปีการศึกษา 2531 จำนวน 18 เล่ม ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการบริหารงาน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจของครู และคุณภาพการสอน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีอยู่ตามสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งที่เปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยที่มีอยู่แล้ว โดยใช้เครื่องมือ 2 ฉบับ คือ

1. แบบสรุปลักษณะรายละเอียดงานวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้จัดบันทึกลักษณะงานวิจัยตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วยรายการข้อความ 25 ข้อ โดยดัดแปลงจากแบบสรุปลักษณะรายละเอียดงานวิจัยของบุตตี บุญยศรีสวัสดิ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการสรุปลักษณะรายละเอียดงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์

2. แบบประเมินงานวิจัยด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ประเมินงานวิจัยเพื่อจัดจำแนกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อการสังเคราะห์ต่อไป ประกอบด้วยข้อคำถามที่ใช้ในการประเมิน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย และน้อยมาก โดยนำแบบประเมินงานวิจัยด้วยตนเองของบุญชม ศรีสะอาด ซึ่งมีข้อคำถาม 27 ข้อ มาเพิ่มเติมข้อคำถามอีก 3 ข้อ เพื่อให้ประเมินได้ครบตามโครงสร้างของงานวิจัย มีค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง .08 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .9097

## วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าและการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาจากบัตรรายการในห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเจ้าของงานวิจัย ด้วยแบบสรุปลักษณะรายละเอียดงานวิจัย

2. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยแจ้งไปยังสถาบันที่เป็นเจ้าของงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อขอทราบระดับคะแนน (เกรด) ของงานวิจัยแต่ละเล่ม เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพก่อนการสังเคราะห์งานวิจัย

3. บันทึกข้อมูลพื้นฐานและรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยลงในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดงานวิจัย ณ แหล่งข้อมูล

4. รวบรวมค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินงานวิจัยด้วยตนเองช่วยในการคัดเลือกงานวิจัย และเกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพดังนี้

4.1 เป็นงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยที่เป็นเจ้าของให้ระดับคะแนน (เกรด) B ขึ้นไป

4.2 เป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยประเมินอยู่ในอันดับ A หรืออันดับ B

4.3 เสนอผลโดยมีค่าสถิติที่จำเป็นในการสังเคราะห์งานวิจัยครบถ้วน

5. ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์งานวิจัย โดยทำการตรวจสอบความคลาดเคลื่อนจากการวัด ตรวจสอบความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มหาความแปรปรวนของค่าสหสัมพันธ์ และความแปรปรวนของการประมาณค่าพารามิเตอร์

6. ดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยโดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ย

7. เปรียบเทียบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ยของตัวแปรเกณฑ์แต่ละ

ประเภท

## การวิเคราะห์ข้อมูล

### สถิติที่ใช้ต่อไปได้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินงานวิจัยด้วยตนเอง

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรับลดความคลาดเคลื่อนจากการวัด ค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ค่าความแปรปรวนของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าความแปรปรวนของการประมาณค่าพารามิเตอร์ เพื่อตรวจสอบความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ยที่พิจารณาปรับลดความคลาดเคลื่อนจากการวัดแล้วเพื่อดูความสัมพันธ์ในทางบวกของตัวแปรที่ศึกษา

4. ค่าความแตกต่างของคะแนนมาตรฐาน (Z) เพื่อทดสอบความแตกต่างของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ยเมื่อจำแนกตามตัวแปรเกณฑ์

## สรุปผลการวิจัย

### ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

#### 1. การสังเกตความสัมพันธ์ พบว่า

ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน และขวัญกำลังใจของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และทุกกลุ่ม ประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณภาพการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณภาพการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์จากจำนวนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 10 ค่า มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{r}_c$ ) เท่ากับ .1099 มีความแปรปรวน ( $S^2_r$ ) เท่ากับ .0063 และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

#### 2. การเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ย พบว่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เฉลี่ยระหว่างความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ขวัญกำลังใจของครู และคุณภาพการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และทุกกลุ่มประสบการณ์ มีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05